

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Боряна Крумова Русева, д.м.
Ръководител сектор „Физиология”
Катедра „Физиология и патофизиология”
Медицински университет – Плевен

Относно:

Дисертационен труд за присъждане на ОНС "Доктор" по НС „Физиология на животните и човека” на Мария Иванова Лазарова, асистент в Направление "Синаптична сигнализация и комуникации" в Институт по невробиология - БАН

Със заповед № 373/ 23.07.2018 на Директора на ИНБ - БАН и решение на Председателя на научното жури от 03.08.2018 г. съм определена да представя становище относно дисертационния труд на ас. Мария Иванова Лазарова на тема "Невромодулаторни и протективни ефекти на вазоактивния интестинален пептид", за присъждане на ОНС "Доктор".

Темата на дисертационния труд е актуална, поради нарастващия през последните години интерес към разширяване на познанията за физиологичните ефекти и механизма на действие на неврпептидите, тяхната локализация в организма и ролята им в междуклетъчната сигнализация. Освен това се търсят и други техни полезни за живота ефекти като участие в имунната и антиоксидантна защита.

Вазоактивният интестинален пептид (VIP) е една от интензивно изучаваните субстанции. Множество научни публикации показват че неговите действия не се ограничават само в гастроинтестиналния тракт, а са налице и на други места в организма, включително и в ЦНС, участвайки в патогенезата на някои социално-значими болести като невродегенеративни заболявания, белодробна хипертензия, мъжка сексуална дисфункция и др. Натрупването на нови данни, касаещи интимните механизми на действие на пептида биха допринесли за използването на VIP, негови агонисти или антагонисти в помощ на клиничната практика.

От литературния обзор на дисертационния труд ясно личи задълбоченото познаване на състоянието на научните открития за VIP от дисертантката. Особено добро впечатление прави дефинирането на неизяснени или дискутабилни данни за ролята на VIP в норма и патология. Поради това логично са оформени ясна цел и задачи на научния труд.

Използвани са съвременни и информативни методи за постигане на целта. Ясно личи владееенето на използваните методи от дисертантката и уменията ѝ да планира експерименти. Поставените задачи са изпълнени прецизно и резултатите са описани подробно, представени в таблици и онагледени с фигури.

От съществено значение за разширяване знанията за невромодулаторните и протективни ефекти на VIP, са приносите на дисертационния труд, а именно:

- Установено е модулиращо действие на VIP както върху неврогенните, така също върху АТФ- и Норадреналин- предизвиканите съкратителни отговори на вас деференс на морско свинче и плъх.
- За първи път е показан стимулиращ ефект на VIP върху освобождаването на Ацетилхолин от мозъчна кора на плъх.
- За първи път е изследван ефекта на VIP при зимозан- индуцирано остро възпаление, като е установено протективно действие на невропептида.
- За първи път е демонстрирано, че VIP понижава липидната пероксидация и активността на ензима глутатион редуктаза в експериментален модел на болестта на Паркинсон.

Ас. Мария Лазарова има дългогодишен стаж в ИНБ на БАН. Нейната научна дейност до момента се изразява в значителен брой публикации и участия в научни форуми у нас и в чужбина. Била е ръководител на проект от НФНИ при МОН, отличен с първа награда. Владее два чужди езика и членува в две Български научни дружества.

Във връзка с дисертационния труд М. Лазарова представя пет публикации и 17 съобщения на научни форуми у нас и в чужбина. В три от публикациите е първи автор, а две от тях са с импакт фактор. Представената статия, публикувана в чуждестранно списание с импакт фактор е цитирана осем пъти, което е доказателство за международния научен интерес към резултатите на разработваната тема.

Заклучение:

Вземайки предвид: актуалността и значимостта на научния проблем третиран в дисертацията; цялостния дизайн на изследването; комплексността на методичния подход и прецизността на експерименталното изпълнение; фундаменталната стойност и клиничната проекция на получените резултати и направените изводи; осъществените приноси, вграждащи се в и надграждащи масива от научни данни по проблема; разкритите чрез дисертационния труд професионални качества на дисертанта (задълбочена теоретична подготовка, доказана способност за провеждане на самостоятелни научни изследвания); изпълнението на критериите регламентирани от Правилника на БАН за прилагането на ЗРАСРБ, **давам убедено своя положителен вот за присъждане на ОНС "доктор" на ас. Мария Иванова Лазарова по НС „Физиология на животните и човека“.**

21.08.2018 г.
МУ – Плевен

Доц. д-р Боряна Русева, д.м.